D • N
5/2 1950

'Inte tala om hjälp utifrån'

Alla förklarar att Sverige inte kan försvaras utan hjälp utifrån. Statsledningen vägrar att förbereda eller försäkra sig om sådan hjälp. Försvarsledningen drar konsekvenserna: vid ett angrepp måste delar av landet uppges under "fördröjande" eller "uppehållande" strid för att en någorlunda oförstörd armé i svårtillgängliga områden skall kunna vänta på de hjälpare utan vilka det totala nederlaget, den totala ockupationen är givna.

Finns, ur ren försvarssynpunkt, något alternativ? I debatten rörande flygets, respektive arméns behov av nya anslag har frågan berörts; en god sammanfattning av en väsentlig tankegång ger Sydsvenska Dagbladet (5 januari):

> Kan flyget göras så starkt, att det är i stånd att neutralisera fiendens fjärrvapen, slå tillbaka hans flyg och i samverkan med flottan avvärja ett invasionsförsök, borde avgörandet vara lätt att fatta. Men är det någon som tror, att svenskt flyg någonsin kan gå i land med en sådan uppgift? Detta förutsätter nämligen, att vårt flygvapen förutom att ha en utomordentligt kvantitativ och kvalitativ styrka gör sådana framsteg på det flygtekniska området, att det icke blott kan försvara luftrumhet över Sverige utan även förmår skydda oss mot terrorkrig med robotvapen, vars avskjutningsstationer befinner sig på andra sidan Östersjön. Även om det mindre troliga inträffar, att det svenska flyget kan tillkämpa sig ett sådant luftherravälde, torde detta kunna ske endast temporärt och över ett begränsat område.

De synpunkter som här anförs torde i ett bestämt hänseende vara avgörande. Inte så att de utgör ett hållbart skäl för flygets eftersättande i förhållande till armén; allt som skrivits i saken tyder för en lekman på att flygets sakskäl är de starkaste. Men väl så att det svenska flyget inte rimligen kan tänkas få en sådan styrka att det i förening med flottan kan avvärja invasion eller landstigning i Sverige — allra helst som vägran att få hjälp utifrån medför att flyget inte kan få den materielförstärkning som ger det största tänkbara effektivitet. Lika klart är att uppgiften att försvara landet, sedan väl en eller flera invasioner genomförts, inte kan fyllas av de svenska försvarskrafterna i förening. Vi kommer tillbaka till det ostridiga och självklara: vi kan inte med framgång och på längre sikt försvara oss på egen hand.

Men lika uppenbart är att ett förstärkt svenskt flyg i förening med utifrån given hjälp väl skulle kunna tänkas vara i stånd att skydda Sverige — Sverige i egentlig och ordinär mening, dvs. det svenska landområdet, inte bara Sverige i den mening som avses då man talar om en svensk armé i någon avlägsen del av landet eller rent av utanför landets gränser. Men ett försvar av Sverige på detta sätt — ett totalt försvar — utesluts genom vägran att ingå på politisk samverkan.

"Vi skall inte", yttrade försvarsministern i anförandet den 16 februari 1949 — med varmt instämmande av arméchefen —, "hur vi än ser sakerna ur militära yrkessynpunkter, alltför mycket tala om hjälp utifrån, för det kan ha sina risker. Det är ganska naturligt om svenska folket en vacker dag börjar undra hur det står till med våra försvarsmöjligheter, eftersom vi beständigt får läsa i tidningarna och beständigt från alla håll får höra att det väsentligaste av allting är hjälpen utifrån." Att ministern tio sekunder senare sade det vara självklart att vi inte kan klara oss utan hjälp utifrån får ej fattas som en inkonsekvens. Tankegången är ju just att sanningen möjligen kan bäras av ministrar och militärer, men inte av folk i allmänhet. Och efter de citat och referat som här givits lär var och en förstå att denna tankegång framstår som politikernas räddning, att de är lika rädda för sanningen utan brodyr, utan socker, utan lögner som djävulen för kyrkklockorna.

*

I dessa artiklar har intet försök gjorts att generellt motivera kravet på västsamverkan, på förberedelse av hjälp vid angrepp. De avgörande skälen har helt förbigåtts eller blott antytts: möjligheten att genom en dylik samverkan lämna ett bidrag till den allmänna fredens bevarande, säkerheten mot ett isolerat angrepp, värdet av omedelbart bistånd vid ett angrepp, förstärkningen av det svenska försvaret redan i fredstid. Avsikten har varit att blott fastslå de konsekvenser som den nuvarande politiken enligt dess egna tillskyndare, dess egna utövare leder till. En sådan konsekvens är att Sverige inte kan försvaras, att militären därför redan i fredstid måste inrikta sig på att stora delar av landet skall uppges. En annan konsekvens är att défaitismen i politisk mening förbereds: hur många och stora eftergifter blir inte naturliga för de styrande då de känner de ofrånkomliga och ohyggliga följderna av ett angrepp? En tredje konsekvens är förljugenheten: sanningen blir en politisk-militär hemlighet — ty annars "undrar det svenska folket" (hr Vougt).

För ögonblicket lever vi i det speciella skede av förljugenhet som är tystnadens och nedtystandets. Förvirring, ängslan, eftertanke, insikt om sanningen och ovilja att förkunna den, äckel inför lögnen och känsla av dess nödvändighet — allt skall insvepas i tystnad. Politikerna, så ivriga och meddelsamma i alla små frågor, blir tysta inför den avgörande frågan och förkunnar tystnaden som en patriotisk plikt. Hur länge skall de lyckas?

Socialinstituten och universiteten

De tre socialinstituten — i Stockholm, Göteborg och Lund — har fått allt större betydelse för utbildning av socialarbetare i vårt land. Under åren 1946—1949 inskrevs 963 studerande vid dessa institut, nära dubbelt så många som under föregående fyraårsperiod. Vid rekryteringen har den metoden tillämpats att en del sökande med särskilt goda meriter — företrädesvis akademiska examina och höga studentbetyg — utan vidare antas, medan de övriga underkastas en prövning i svensk skrivning, modern historia (efter 1789) osv., som leder till urval av de mest kvalificerade. Under det berörda skedet intogs 442 studenter och 234 sökande som genomgått folkhögskola; de övriga har i regel haft normalskolekompetens eller realexamen. Regelmässigt resulterar prövningen i att ett antal studenter befinns mindre lämpade för antagande vid instituten än ett antal sökande utan studentexamen.

Många som genomgått instituten önskar därefter fortsätta med universitetsstudier. Någon generell regel för rätten att bedriva dylika studier för dem som diplomerats vid socialinstituten utan att ha tagit studentexamen har emellertid inte utformats. Praxis i fråga om dispenser har varit oklar och växlande. Många från instituten diplomerade har därför valt utvägen att först undergå en privat tentamen i vissa ämnen, särskilt nationalekonomi och statskunskap, för vederbörande professor för att därefter, sedan reell kompetens att avlägga akademisk examen visats vara för handen, begära dispens — då en studerande med goda vitsord på exempelvis kunskaper för filosofie kandidatexamen i tre ämnen anhållit om rätt att få denna examen, har det tett sig orimligt att vägra. Detta system är emellertid olämpligt därför att de studerande inte kan vara säkra på att verkligen få den examen till vilken deras kunskaper berättigar dem och därför att de helt blir beroende av den enskilde professorns tillmötesgående.

Förslag om bestämmelser i frågan har flera gånger framförts. Socialutbildningssakkunniga föreslog år 1944 att studerande med examensbetyg från socialinstitut skulle få avlägga juris kandidatexamen, statsvetenskaplig examen eller filosofisk examen inom den humanistiska sektionen (fakulteten) efter företeende av intyg om godkänd skriftlig och muntlig prövning efter fordringarna för studentexamen i ett modernt språk. Detta förslag avstyrktes av de akademiska myndigheterna, som önskade bevara förfarandet med dispenser från fall till fall; en konservatism av känd beskaffenhet inför utsikten att få andra än standardutbildade studerande gjorde sig härvid starkt gällande. En skrivelse från föreningen DSI (diplomerade vid socialinstituten) av ungefär samma innehåll som 1944 års förslag ingavs för några månader sedan till regeringen och är nu utskickad på remiss.

Det är, för det första, angeläget att denna fråga löses snart, så att oklarheten och osäkerheten försvinner. Därom borde alla kunna vara ense; med dispensförfarandet i varje fall följer skiftningar i praxis och utrymme för godtycke. För det andra talar starka skäl för att milda villkor uppställs för inträde vid universitet för de vid socialinstitut diplomerade. En rik erfarenhet visar att många av dem som kommit till socialinstitut utan annan teoretisk utbildning än folkskolans och folkhögskolans har utmärkt studiebegåvning; i några fall har deras studier varit lysande både vid socialinstitut och vid universitet. Att genom krav på latin, flera språk m. m. utestänga denna grupp, som i öppen tävlan vid inträde till socialinstitut visat sig överlägsen ett antal studenter och som sedermera genomgått den hårda och i högsta grad allmänbildande undervisning som socialinstituten ger, är orimligt. Det krav som uppställdes av socialutbildningssakkunniga — bland andra professorerna G. Heckscher, I. Högbom och E. Lindahl — borde därför vara tillräckligt.

Livslönekalkyler har ingen förnuftig mening om de inte redovisar det fullständiga resultatet av ett yrkesval, och de artiklar i ämnet som Svenska Dagbladet publicerat har säkerligen fattats som om de avsåge detta — trots att den mycket uppmärksamme läsaren kunde läsa ut skojet med pensionsförmånerna på något ställe i textkommentarerna. Tidningen har också nu sett sig föranlåten (den 3 februari) att härvidlag korrigera sig själv — dock utan att publicera den till oigenkännlighet korrigerade tabell som framkommer vid ett riktigt betraktelsesätt!

Den ansvarige räknemästaren har också återkommit till ämnet (den 4 februari). Det undvikande försvar han presterar för sitt godtyckliga förfarande med pensionerna föranleder endast reflexionen att han förefaller omedveten om tjänstepensionens karaktär av uppskjuten arbetslön. Godtycket visar sig också när han än låter sin akademiker uteslutas från studiestipendier därför att denne tillhör "de studerande ur medelklassen vars fäder har över 10.000 i årsinkomst", än betonar att denne inte har någon "rik far" som på något sätt kan hjälpa till med studierna. Beträffande förvärvsarbete under studieåren åberopas ett generellt uttalande av studentsociala utredningen, som på denna punkt inte anför något material — Dagens Nyheters kritik stöds däremot bl. a. på akademikerutredningens statistiska uppgifter. Om man härtill lägger att räknemästaren avslöjar ytterligare en brist i kalkylerna (fördelen att slippa förmögenhetsskatt på "kvalifikationskapitalet" har ej beaktats), må det vara nog sagt om hans tendentiöst oriktiga sätt att handskas med siffror.

Ytterligare bör emellertid framhävas att Dagens Nyheter icke, som räknemästaren synes tro, riktat någon principiell invändning mot den uppskjutna studielönens "teori och praktik". Tvärtom har tidningen, i detta sammanhang liksom tidigare, framhävt vikten av att ge en riktig belysning åt det stora och brännande aktuella problemet om standardpressningen för medelskiktet och särskilt de kvalificerade tjänstemännen. Att bruka kvasten mot falska uppgifter är här som annars en sida av varje ärlig strävan efter förbättring.

PRESSGRANNAR

Att sänka den direkta statliga beskattningen måste i nuvarande läge betraktas som en av de verkligt angelägna uppgifterna, skriver Ljusnan (fp) och tillägger:

> Socialdemokraterna ville i fjol inte höra på det örat. Ju tydligare det blir, att skattetrycket utgör en ur många synpunkter allvarlig fara, desto mer lyhörda måste de emellertid bli. Folkpartiet får därför inte tröttna att ställa kravet, att den skattelättnad som blir möjlig skall omfatta ej blott den kommunala utan även den statliga inkomstbeskattningen. En konsekvens blir att en del mera kostnadskrävande sociala reformer får ställas på framtiden. Men det kan nu inte hjälpas — det beror ju helt enkelt därpå, att man efter de senare årens stora sociala reformer ställer just skattelättnaden som en av de mest angelägna reformerna.
>
> De allra största skattebetalarna får inte någon skattelättnad enligt folkpartiförslaget, eftersom de redan nu genom den wigforsska 80-procentsregeln inte behöver betala hela den skatt som utan detta avdrag enligt skalorna skulle falla ut på dem.

Den socialdemokratiska pressen försöker bemöta kravet på skattelättnad genom att påstå att valet skulle stå mellan att sänka den statliga inkomstskatten nu eller höja de kommunala skatteavdragen om två år. Folkpartiets skattemotion visar emellertid att det finns utrymme för båda delarna om man undviker att öka statsutgifterna.

Inrikesministerns interpellationssvar om Sonntags inresetillstånd avvaktar Nya Wermlands-Tidningen (h) med stort intresse:

> Han har under åren 1932—1942 varit anställd hos firman men gjorde sig under sin vistelse i Sverige känd som en nazist av renaste vatten och det är detta som nu skapar oppositionen mot tillåtelsen att återvända och bli driftschef inom ett företag, där det lär finnas åtskilliga offer för koncentrationslägren bland de anställda.
>
> Det är ingen tvekan om att han har sakliga meriter att åberopa för den planerade anställningen men å andra sidan måste det vara motbjudande att endast för sakskäl låta känslan och hjärtat bli försatta ur spel. Då skulle man lika gärna kunna hitkalla någon av de på sin tid segerkrönta tyska generalerna och säga: här är alla tiders fältherre, låt honom ta hand om vår armé.

Så långt behöver man ju inte pressa parallellen för att inse vikten av psykologiska hänsyn när företag vill ta in utländska arbetsledare.

Varför strejkade arbetarna vid Flygverkstäderna i Arboga? frågar Västmanlands Folkblad (s):

> När nu de strejkandes skuld konstaterats bör kanske flygförvaltningen även i grunden utreda vad som ligger bakom, de verkliga orsakerna till den oro som en längre tid märkts på verkstaden och möjligheterna att i framtiden få till stånd bättre förhållanden på denna stora och viktiga arbetsplats. Det bör kanske undersökas huruvida arbetet på verkstaden planeras på ett rätt och förnuftigt sätt, om tidsstudierna används som de verkligen skall användas och om det möjligen skulle finnas någon inom arbetsledningen som inte är helt vuxen sin uppgift. Minst lika ostridigt som det är att strejken var avtalsstridig, lika ostridigt torde det vara att det finns vissa irritationsmoment på verkstaden, som orsakat den allvarliga strejkaktionen. Eftersom det rör sig om en statlig industri i försvarets tjänst, har allmänheten rätt att fordra en förutsättningslös utredning även på den punkten, som måste anses vara lika viktig som att fastställa arbetarnas avtalsbrott och att eventuellt ställa dem inför arbetsdomstolen.

Kanske just vetskapen att företaget var statens ingav arbetarna den oriktiga föreställningen att de utan risk kunde lufta det missnöje som så lätt följer med arbetsledningens tidsstudier. Fallet exemplifierar en av de svårigheter som försöken att driva statlig produktion rent företagsmässigt möter.

Frågan om skatt på tidskrifter hör hemma på det principiella planet, sedan må de som braverar med sin realistiska syn rycka aldrig så mycket på axlarna så snart principfrågor kommer på tal, skriver riksdagsman Edberg i Ny Tid (s) och fortsätter:

> Det kan aldrig nog starkt betonas att frågan om tryckfriheten icke är och icke får bli en lämplighetsfråga. Erfarenheterna från det senaste kriget visar klart vart det kan bära hän när man på ett område som detta söker laga efter lägligheten. Spåren förskräcker. Ett grundlagsbud är ingen praktfull tavla, som man ställer ut vid solenna tillfällen och evakuerar till någon gömma, när så befinnes lämpligt. Det skall i så klar och oomtvistlig form som möjligt ange de principer, som bildar samhällsbyggets bärande stomme. Och på den stommen må ingen åverkan ske.

Det sagda är intet försvar för undermåliga veckotidningar, fortsätter artikeln och tillägger:

> Men tidskriftsskatten kommer sannerligen inte att göra dåligt bättre, den kommer snarare att göra gott sämre. Kampen mot den dåliga veckopressen liksom mot den dåliga litteraturen och den dåliga filmen måste för övrigt föras med smakförädlingens vapen. Och varken för att klämma åt en viss del av pressen eller för att plocka in ett par tiotal miljoner i statskassan får man börja tumma på principer, som vi i våra grundlagar högtidligen stadfäst.

Hr Edberg känner sig säker på att finansministern inte lägger fram det misslyckade skatteförslaget.

IVAN BRATT SER PÅ MOTBOKEN

Ledighetskommitté vid Kolingsborg i Slussbacken under storstrejken 1909.

STORSTREJKEN

förbudsomröstningarna och "litern"

Röstningskö den 27 augusti 1922 utanför örlogshemmet vid Södra Blasieholmshamnen.

MAN SKREV år 1909, augusti månad. Storstrejken hade kommit, industrin stod stilla, och trafiken på Stockholms gator var lamslagen. Blott läkarnas droskor och sparsamma andra fordon, alla vederbörligen försedda med "frikort" från Folkets hus, störde stillheten och väckte uppmärksamheten.

Efter några mycket långa veckor hade man på känn att strejken började lida mot sitt slut. En dag blåstes den av. Till mycken försakelse och mycken bitterhet hade den givit upphov. Ett ljust minne, ett enda, hade den lämnat efter sig — spritförbudet.

Nästan omedelbart efter strejkens utbrott hade de lokala myndigheterna förbjudit så gott som all försäljning av spritdrycker och öl. Effekten var slående. Fylleriet på gatorna var bortblåst, i portgångarna söps det inte längre, och i hem där spriten varit orostiftaren rådde lugn. Ehuru ej alldeles oförklarligt var förvåningen häröver dock stor och allmän. Förbudet hade kommit om natten, när man vaknade var det där. Intet som var vått och farligt fanns att köpa, och intet hade man på lager. Att slå mynt av den allmänna torkan och skaffa fram något på olagligt vis lönade inte mödan. Var dag kunde ju vara den sista — förbudsdagen!

Så nyktert hade Sverige ej varit sedan Gustav Vasa — och förmodligen inte före honom heller. Nere vid Slussen gick jag förbi en grupp gubbar som just inte såg ut som om de tidigare varit absolutister. Men nu var det inget fel på dem. Därför vågade jag framkasta att det var märkvärdigt vad allt gick nyktert och lugnt till. En av dem svarade utan att blinka: "Ja, va f—n, det är väl inte märkvärdigt. När det inget finns, så finns det inget." Självklart och enkelt, men det bet sig fast hos mig och sitter där ännu.

Innan strejken var slut gjorde jag ett inlägg i dagspressen, i vilket hemställdes till myndigheterna att förlänga förbudsexperimentet under en månad efter strejkens slut. En månad under normala arbetsförhållanden, men utan sprit, vore i dagens läge särskilt påkallat och dessutom av stort intresse i ett land där förbudsfrågan stod på dagordningen. Ur inlägget citerar jag: "När man går på Stockholms gator tror man sig vara utomlands... polisen har ingenting att göra, och polisdomstolens genomsnittliga antal fyllerimål av femtio per dag har sjunkit till summa ett, och detta orsakat av denaturerad sprit! Man känner icke igen sig, och man frågar: Kan detta ej få fortgå ännu en tid?"

Men lagarna måste ju tillämpas även när de gör skada. Och kranen öppnades för fullt ett par dagar efter strejkens slut.

Förbudsvännerna var ej sena att på det för dem naturliga sättet dra fördel av det man sett och erfarit. De organiserade den första förbudsomröstningen. Med frivilliga krafters hjälp sökte de vid besök från dörr till dörr såvitt möjligt till varje vuxen ställa frågan om han eller hon vore beredd att tillstyrka åtgärder för genomförande av permanent, lagligt förbud mot försäljning av rusgivande drycker.

Vinden var avgjort för förbud. Ärkebiskopen svarade ja, och han fick medhåll av 1.885.000 medborgare. 16.000 nejsägare endast gav relief åt folkviljan.

Det skulle dröja ända till 1922 innan den andra, den officiella förbudsomröstningen kom till stånd. Mellan dessa båda omröstningar hade i Sverige mycket förändrats på det nykterhetspolitiska området. Och av omröstningsresultaten, om icke av annat, kunde detta förhållande utläsas. Medan de som röstade för respektive emot förbudet i den första omröstningen var 99 mot 1, stod i den andra 49 för och 51 mot förbudet. Att utvecklingen skulle komma att gå i den riktningen kunde man knappast föreställa sig år 1909.

När nu, för att återgå till detta år, det hastigt uppflammande intresset för nykterhetsfrågan på detta sätt spårade in på förbudslinjen föll det mig in att på Frisinnade klubben hålla ett föredrag om vissa förslag till nykterhetens främjande, där jag sammanfattade och utvecklade de idéer åt vilka jag förut vid olika tillfällen givit offentligt uttryck. I de diskussioner som detta föredrag framkallade visade sig förbudsvännerna, i allt fall de mera rättrogna bland dem, avogt stämda mot de nya idéerna. När något senare, men allt under pågående förbudsomröstning, tillfälle bereddes mig att i Dagens Nyheter införa en serie artiklar under rubriken "Kan nykterhetsfrågan lösas utan förbud?" började diskussionens vågor gå allt högre. Jag tror man kan vara enig om att detta inlägg, som gjordes under november månad storstrejksåret, dvs. för ungefär 40 år sedan, blev utgångspunkten för meningsbrytningar i den svenska alkoholfrågan som ej ännu ebbat ut och bildade det väsentliga underlaget till de reformer på brännvinshandelns område som några år senare infördes i Göteborg och Stockholm och småningom i allt flera städer, för att slutligen inskrivas i 1917 års rusdrycksförsäljningsförordning.

"Systemet" hade kommit in på arenan och därmed många sorger och bekymmer.

Kanske är det dock ej fullt riktigt att redan vid denna tidpunkt tala om "systemet". I varje fall kallades det ännu endast de "Brattska linjerna". Hur av dessa blev ett system med koncession och vidsträckt maktbefogenhet är mer eller mindre allmänt känt, men hur idéerna kom till kan det finnas vissa skäl att antyda. "Brattsystemet" har ju nu under en mansålder varit så många en förargelse och övriga en galenskap att omnämnandet av en visserligen rent personlig tillblivelseprocess knappast bör kunna anses opåkallat.

*

Bland gamla papper hittar jag ett urklipp ur Dagens Nyheter från det nya seklets första dag. Det är en artikel som kallar sig "Hvad lofvar läkekonsten" och är undertecknad I. B. Författaren är inte nöjd med läkarnas passiva ställning till "den kanske fruktansvärdaste av alla sjukdomsalstrare — rusdryckerna". Redan den helt unge medicine studeranden var alltså nykterhetsfrågan på spåren.

Några år senare höll professor Curt Wallis på Svenska läkarsällskapet en kurs i "alkohologi" för sällskapets medlemmar. Jag refererade hans fem föredrag i pressen. Föreläsaren lade stor vikt på en tabellarisk översikt av alkoholkonsumtionens storlek, beräknad per 100-procentig alkohol i olika länder. Frankrike stod högst med nära 20 liter per år och individ, Sverige med 4,5 liter, Finland med knappa 2. Jag opponerade mig mot idén att i ett konsumtionsmedeltal se en gradmätare på de skador alkoholen tillfogar ett land. Dryckesseden varierar ju från land till land. I de vindrickande länderna bidrar kvinnor och barn till konsumtionssiffrornas höjande. I länder där vin är sällsynt dricker man sprit, i somliga av dessa i små, små glas till måltiden, i andra först när lördagen kommer, då man halsar buteljen. I Finland med den lägsta siffran var fylleriet och våldsdåden talrikare än i länder med fem till tio gånger högre konsumtionssiffror. Wallis tog dessa anmärkningar, som allt annat i livet, med orubbligt lugn, och vår vänskap stördes alldeles ej.

Omkring denna tid erbjöd mig Olof Kinberg att under några veckor vikariera för honom på Stockholms stads upptagningsanstalter för sinnessjuka. Bland dessa var Katarina sjukhus det där samtliga fall av delirium tremens mottogs, men i själva verket än talrikare fall av alkoholism med andra medicinska och sociala komplikationer. Här fick jag för första gången göra bekantskap med ett klientel som i hög grad väckte mitt intresse: alkoholmissbrukare i ett avancerat stadium — men i nyktert tillstånd! De talrika och ingående samtal jag hade med dem, jämförelsen mellan det tillstånd i vilket de inkom och deras kropps- och själsförmögenheter efter några dagars

Helt förtjusande är denna nya originalmodell i blyertsgrå engelsk helylleflanell, som vi kan sälja fantastiskt billigt.
Den kostar bara ... 133:—

P.S. I vår nyöppnade avdelning för dräkter kan vi redan nu visa Er det nya vackra vårmodet, antingen Ni föredrar en sportig modell eller en strikt skräddarsydd dräkt.

MAGASIN du Louvre
BARNHUSGATAN 1
hörnet Drottninggatan

Bildad

kan man inte kallas om man inte känner till de vanligaste främmande orden. Helt enkelt oumbärlig är därför den nya moderna "FRÄMMANDE ORD I SVENSKAN" av prof. **Erik Noreen** och fil. kand. **Gustav Warberg**. Med 3480 växtnamn på fem språk. **"Högst vederhäftig och nyttig", säger Gösta Attorps** i Sv. D. 412 stora sidor.

Klipp och sänd!

Till .... bokhandel eller NATUR OCH KULTUR, Sthlm Va.
Sänd mot postförskott plus porto ...... ex. FRÄMMANDE ORD I SVENSKAN. Inb. 10:—.
Namn ....
Adress ....

"En nyttig bok"
Expressen

R. H. Wilenski

ENGELSKT MÅLERI

En utförlig skildring av engelskt måleri har hittills saknats på svenska. Tomrummet fylls nu på ett utomordentligt sätt genom denna i svart och färg rikt illustrerade bok.

"Boken innehåller konsthistorisk undervisning av värdefullt slag. Läsningen är både underhållande och stimulerande."
Bengt Söderberg i Expr.

"En behövlig orientering om engelskt måleri — bra bilder, välvalda och vältryckta."
Åke Meyerson i MT.

Rikt illustr. i svart o. färg.
29:—, inb. 35:—,
halvfr. b. 45:—
NATUR och KULTUR

© Tingstensamlingen
Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.